

UMOWA DOŻYWOCIA I JEJ FUNKCJA ALIMENTACYJNA

streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Krzysztofa Radela

Przedmiotem dysertacji jest analiza jurydyczna umowy dożywocia na tle jej funkcji alimentacyjnej. Praca przedstawia umowę dożywocia jako instytucję prawną, która w nowej rzeczywistości polityczno-gospodarczej ponownie zaczyna nabierać znaczenia w obrocie prawnym i przy właściwym sposobie ukształtowania praw i obowiązków stron umowy, może pełnić istotną rolę jako instytucja o charakterze alimentacyjnym, zapewniając dożywnikowi wymagane na starość wsparcie.

Pierwszy rozdział rozprawy doktorskiej ma charakter wprowadzający do problematyki dożywocia i jej funkcji alimentacyjnej. Przedmiotem jego jest zobrazowanie kształtowania się umowy dożywocia w prawie polskim w ujęciu historycznym poczynając od XVI w. W celu wprowadzenia do tematyki funkcji alimentacyjnej umowy dożywocia została omówiona chwila powstania stosunku prawnego dożywocia, forma i charakter prawny umowy dożywocia.

W rozdziale drugim przedstawiono podstawowe założenia alimentacji w odniesieniu do umowy dożywocia. Poczynione rozważania pozwoliły na porównanie tradycyjnego obowiązku alimentacyjnego z funkcją alimentacyjną jaką pełni umowa dożywocia oraz dokonania oceny znaczenia umowy dożywocia w obrocie prawnym z uwzględnieniem jej funkcji alimentacyjnej. W celu kompleksowego zaprezentowania tematyki dokonano analizy przedmiotu zbycia umowy dożywocia, strony podmiotowej oraz treści stosunku prawnego.

Przedmiotem rozdziału trzeciego jest problematyka zmiany treści i rozwiązania umowy dożywocia oraz ich wpływu na wypełnienie obowiązku alimentacyjnego. W tej części pracy zostały omówione przesłanki warunkujące zmianę i rozwiązanie umowy dożywocia, podmioty legitymowane do wystąpienia z roszczeniami, termin uprawniający do realizacji roszczeń, a także istotna z punktu widzenia funkcji alimentacyjnej umowy dożywocia, kwestia wysokości renty przyznawanej w zamian za całość bądź część świadczeń dożywników w wyniku sądowej zmiany treści stosunku umownego.

Cześć czwarta dysertacji obejmuje problematykę instytucji odwróconego kredytu hipotecznego i ocenę wypełnianej przez nią funkcji alimentacyjnej w odniesieniu do funkcji alimentacyjnej wynikającej z umowy dożywocia. Poczynione rozważania prowadzą do wniosku, że mimo istnienia w obrocie prawnym regulacji pozwalających na zaoferowanie

osobom starszym środków finansowych w zamian za zabezpieczenie na nieruchomości nie mogą być one konkurencyjne i stanowić właściwej alternatywy umowy dożywocia.

Całość rozważań podsumowana została we wnioskach końcowych, które pozwoliły na stwierdzenie, że umowa dożywocia w obecnych realiach społeczno – gospodarczych, przy mimowolnej zmianie zakresu jej zastosowania, ma szanse odgrywać istotne znaczenie w alimentacji ludzi starszych. Ponadto stanowi instytucję głęboko zakorzenioną w systemie prawnym naszego kraju, która za pośrednictwem wykładni bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego i głosów doktryny stała się stabilnym instrumentem, w sposób dostateczny chroniącym interesy obu jej stron.

Jhmysztof Radel